

ESG KAO POKRETAČ TRANSFORMACIJE SEKTORA OSIGURANJA: IZAZOVI I MOGUĆNOSTI ODRŽIVOG UPRAVLJANJA RIZICIMA / ESG AS A DRIVER OF TRANSFORMATION IN THE INSURANCE SECTOR: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR SUSTAINABLE RISK MANAGEMENT

Dr Danijela Glušac¹

¹²⁷Pravni fakultet, Univerzitet u Kragujevcu, Jovana Cvijića 1, Kragujevac, Republika Srbija
e-mail: danijela.vps@gmail.com

Prethodno priopćenje

<https://www.doi.org/10.58952/zr20251403284>

UDK / UDC 368:005.334:502.131.1

Sažetak

ESG kao koncept postaje ključni pokretač duboke transformacije sektora osiguranja, oblikujući način na koji osiguravači procenjuju, upravljaju i prenose rizike u savremenom regulatornom i tržišnom okruženju. Ekološki faktori, posebno klimatske promene i rast klimatski uslovljenih katastrofa, zahtevaju redefinisane tradicionalnih modela procene rizika i uvođenje naprednih analitičkih pristupa. Društveni kriterijumi utiču na ponašanje potrošača, očekivanja korisnika i razvoj proizvoda koji promovišu društvenu odgovornost, inkluzivnost i etičke standarde. Upravljanje kao treća komponenta ESG okvira usmerava osiguravače ka većoj transparentnosti, snažnijim mehanizmima nadzora i dugoročno održivim investicionim strategijama. Istovremeno, implementacija ESG principa otvara niz izazova, uključujući regulatornu neizvesnost, potrebu za standardizacijom metodologija, usklađivanje sa zahtevima evropskih regulativa i rastuće pritiske tržišta i investitora. Uprkos tome, mogućnosti za razvoj su značajne: održivi proizvodi osiguranja, inovativne politike upravljanja rizicima, napredna upotreba podataka i jačanje otpornosti celog sektora na sistemske rizike. ESG okvir time postaje ne samo obaveza, već i strateški resurs koji osiguravačima omogućava dugoročnu stabilnost, konkurentnost i aktivnu ulogu u zelenoj i društveno odgovornoj tranziciji.

Ključne reči: ESG, osiguranje, održivo upravljanje rizicima, klimatski rizici, regulatorni okvir.

JEL klasifikacija: K22, G22, G52

Abstract

ESG has become a key driver of profound transformation within the insurance sector, shaping how insurers assess, manage, and transfer risks in today's regulatory and market environment. Environmental factors, particularly climate change and the increase in climate-related catastrophes, require a redefinition of traditional risk assessment models and the introduction of advanced analytical approaches. Social criteria influence consumer behaviour, user expectations, and the development of products that promote social responsibility, inclusiveness, and ethical standards. Governance, as the third component of the ESG framework, directs insurers toward greater transparency, stronger oversight mechanisms, and long-term sustainable investment strategies. At the same time, the implementation of ESG principles brings a number of challenges, including regulatory uncertainty, the need for methodological standardisation, compliance with European regulatory requirements, and increasing pressures from markets and investors. Nevertheless, the opportunities for development are significant: sustainable insurance products, innovative risk management policies, advanced data use, and enhanced sector-wide resilience to systemic risks. The ESG framework thus becomes not only a regulatory obligation but also a strategic resource that enables insurers to achieve long-term stability, competitiveness, and an active role in the green and socially responsible transition.

Keywords: ESG, insurance, sustainable risk management, climate risks, regulatory framework.

¹²⁷ Rad je rezultat naučnoistraživačkog rada autora u okviru Programa istraživanja Pravnog fakulteta Univerziteta u Kragujevcu za 2025. godinu, koji se finansira iz sredstava Ministarstva nauke, tehnološkog razvoja i inovacija Republike Srbije.

UVOD

Globalna industrija osiguranja zabeležila je procenjeni rast od +8,6% u 2024. godini, čime je premašila rekordni rast iz 2023. godine od +8,2% i uvećala globalni fond premija za impresivnih 557 milijardi evra. Ukupno su osiguravači širom sveta prikupili 7000 milijardi evra premija u životnim, neživotnim i zdravstvenim osiguranjima. Nivo zastupljenosti osiguranja (premije kao procenat BDP-a) takođe je porasla sa 7,1% u 2022. godini na 7,4% u 2024. godini. Ipak, to je približno isti nivo kao i pre deset godina. Dok je zdravstveno osiguranje povećalo svoj značaj tokom prethodne decenije, a neživotna osiguranja uspeła da zadrže svoju poziciju, životno osiguranje je zabeležilo znatan pad i još uvek se oporavlja od perioda izuzetno niskih kamatnih stopa (Allianz Research 2025).

Uključivanje ekoloških, socijalnih i upravljačkih (*Environment, Social, Governance - ESG*) rizika u okvire upravljanja rizicima zauzelo je važno mesto u savremenoj industriji osiguranja. Osiguranje ima značajnu ulogu u unapređenju Ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih nacija (*Sustainable Development Goals - SDGs*), koji su Agendom održivog razvoja 2030 kreirani od strane Ujedinjenih Nacija (*United Nations - UN*). Naponi međunarodne zajednice vezani za klimatske promene nastavljeni su zaključenjem Pariskog sporazuma 2015. godine, koji predstavlja ključni međunarodni pravni okvir za borbu protiv klimatskih promena i ostvarivanje ciljeva održivog razvoja. To ukazuje na potrebu za koordinisanim naporima između kreatora politika i aktera iz industrije kako bi se iskoristio nedovoljno upotrebljen kapacitet sektora u podršci održivom razvoju. Kreatori politika mogu podstaći osiguravače da usmeravaju kapital ka održivim inicijativama uvođenjem odgovarajućih regulatornih mehanizama, poreskih podsticaja ili razvojem javno-privatnih partnerstava. Sa druge strane, za same osiguravače, primena dugoročnije i unapred usmerene strategije koja integriše mere otpornosti i ESG standarde u sve poslovne procese može ojačati dugoročne finansijske performanse, uz istovremeno stvaranje šireg pozitivnog efekta za društvo (Allianz Research 2025).

Sektor osiguranja u Republici Srbiji predstavlja strateški relevantan segment finansijskog sistema, koji karakterišu stabilan rast i postepeno sazrevanje tržišta. Prema podacima Narodne banke Srbije (NBS), ukupna bruto zaračunata premija (GWP) dostigla je približno 1,32 milijarde evra u 2023. godini, što predstavlja kontinuirani međugodišnji rast, pre svega podstaknut neživotnim osiguranjem, koje čini oko 75% ukupnih premija, dok se životno osiguranje, iako još uvek relativno skromnog učešća, postepeno razvija kao instrument dugoročne finansijske sigurnosti i štednje domaćinstava (Izveštaj o sektoru osiguranja u Srbiji za 2024, n.d.).

Tržište ostaje umereno koncentrisano, sa manjim brojem osiguravača koji imaju dominantan tržišni udeo, što je delom rezultat regulatornih zahteva solventnosti i nadzornih standarda usklađenih sa principima režima Solventnost II Evropske unije (EIOPA, Pregled Solventnosti II, 2025). Sa pravnog aspekta (*de lege lata*), srpski okvir osiguranja karakteriše progresivno usklađivanje sa evropskim regulatornim modelima, naročito u oblasti solventnosti, zaštite potrošača i prudenčijalnog upravljanja. Međutim, određene oblasti, posebno kolektivno rešavanje potrošačkih sporova, transparentnost ugovora i prekogranično pružanje usluga, i dalje ostavljaju prostor za dodatnu harmonizaciju i modernizaciju (*de lege ferenda*).

Savremene razvojne dinamike takođe ukazuju na rastući značaj ESG (ekoloških, socijalnih i upravljačkih) kriterijuma, kao i na digitalnu transformaciju usluga osiguranja. Integracija ESG standarda u preuzimanje rizika, investicione strategije i korporativno upravljanje očekuje se da ojača prakse procene rizika, podstakne održivu alokaciju kapitala i unapredi socijalnu otpornu funkciju osiguravača (Principles for Sustainable Insurance 2025).

Istovremeno, digitalizacija, uključujući primenu InsurTech modela, donošenje odluka zasnovanih na podacima i automatizovano upravljanje štetama – unapređuje operativnu efikasnost i dostupnost usluga potrošačima, ali istovremeno otvara regulatorna pitanja u vezi sa zaštitom podataka, transparentnošću algoritama i etičkom upotrebom prediktivne analitike (XPRIMM Insurance Report, Serbia Insurance Market Overview 2023). Ovi procesi ukazuju na postepeni prelazak sa tradicionalno konzervativne tržišne strukture ka sektoru osiguranja koji je usmeren na održivost, inovacije i dublju evropsku integraciju.

1. PREGLED LITERATURE

Akadska literatura o integraciji ESG standarda u sektor osiguranja razvijala se paralelno sa širim globalnim pomakom ka finansijskom upravljanju usmerenom na održivost. ESG je evoluirao od dobrovoljnog instrumenta društvene odgovornosti kompanija ka strukturiranom okviru za procenu dugoročnih ekoloških, socijalnih i upravljačkih rizika, naročito u skladu sa Pariskim sporazumom i Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija (Li i dr. 2021; Sood i Özen 2024). U okviru tog koncepta, osiguravači imaju dvostruku ulogu: kao preuzimaoci rizika odgovorni za uključivanje faktora održivosti u modele procene i određivanja cena rizika, ali i kao institucionalni investitori koji usmeravaju kapital ka niskougljeničnim i društveno odgovornim sektorima (What is ESG in Insurance 2025). Literatura beleži nove trendove poput scenarijske analize klimatskih rizika, održivih investicionih strategija i osnivanja ESG odbora u okviru struktura korporativnog upravljanja. Istovremeno, empirijska istraživanja ukazuju na trajne izazove, uključujući regulatornu fragmentaciju, poteškoće u tumačenju promenljivih standarda održivosti i ograničene organizacione kapacitete za kvantifikaciju izloženosti klimatskim rizicima (ESG: A Growing Sense of Urgency 2022). Smernice Evropskog tela za nadzor osiguranja (EIOPA) u okviru režima Solventnost II imale su naročito snažan uticaj u prepoznavanju klimatskih rizika kao finansijskih rizika, uz naglašavanje potrebe za sistematskim stres testiranjem i nadzornim usklađivanjem zasnovanim na riziku.

U regionalnom kontekstu, istraživanja o integraciji ESG standarda u Srbiji ukazuju na postepenu i neujednačenu tranziciju. Iako Zakon o računovodstvu uvodi obaveze nefinansijskog izveštavanja, odsustvo standardizovanih ESG pokazatelja i usklađenih metodologija objavljivanja dovodi do neujednačene i pretežno kvalitativne prakse izveštavanja o održivosti. To ograničava mogućnost osiguravača da ESG faktore uključe u preuzimanje rizika i investicione strategije na strukturiran i uporediv način (Izveštaj o sektoru osiguranja u Srbiji 2024). Literatura takođe naglašava značaj kapitala poverenja i reputacionog rizika u održivom pozicioniranju osiguravajućih društava, imajući u vidu da osiguravači, kao dugoročni institucionalni investitori, snose povećan rizik prilikom ulaganja u kompanije koje ne poštuju ESG standarde (Petrović-Tomić 2023; Khovrak 2020). Stoga se kao ključni koraci za unapređenje efektivne ESG integracije u srpskom tržištu osiguranja ističu jačanje nadzornog okvira, izgradnja institucionalnih kapaciteta za upravljanje ESG podacima i usklađivanje sa regulatornim okvirom EU, uključujući Solventnost II, SFDR i EU Taksonomiju. Ovi procesi ukazuju na širu putanju ka sektoru osiguranja koji je usklađen sa principima održivosti, transparentnosti i upravljanja rizicima.

2.ESG RIZICI U OSIGURANJU

2.1.ESG OKVIR

ESG predstavlja okvir koji pomaže zainteresovanim stranama da razumeju kako organizacija upravlja rizicima i prilikama povezanim sa ekološkim, socijalnim i upravljačkim kriterijumima (tzv. ESG faktorima) (ESG – Environmental, Social & Governance, 2025).

Usled događaja poput globalne pandemije COVID-19, niza naglih padova berzanskih tržišta u Sjedinjenim Američkim Državama, najezde skakavaca u delovima Afrike, kao i visokoprofilnih slučajeva korporativnih zloupotreba poput afere Luckin Coffee, pitanja povezana sa ESG-om ponovo su izbila u središte međunarodne pažnje. Težnja ka održivom i uravnoteženom razvoju ponovo je dobila na značaju u globalnim političkim i akademskim raspravama. Imajući u vidu rastuće izazove koji utiču na ekološku stabilnost, socijalnu dobrobit i integritet finansijskog sistema, brojne međunarodne institucije i nacionalne vlade uvele su ESG-zasnovane strategije i akcione planove usmerene ka uspostavljanju održivijeg i otpornijeg modela dugoročnog društvenog razvoja (Li i dr. 2021).

Posebnost savremene faze ove rasprave ogleda se u razvoju sveobuhvatnog regulatornog okvira namenjenog sprovođenju Pariskog sporazuma i klimatskih ciljeva Ujedinjenih nacija do 2030. godine. U periodu od 2015. do 2019. godine, Evropska unija sprovela je niz ciljanih inicijativa usmerenih ka uspostavljanju regulatorne osnove za integraciju ESG razmatranja u poslovanje i sisteme upravljanja finansijskih institucija (Sood, Özen 2024).

2.2.ESG U OSIGURANJU

Kako se ESG propisi kontinuirano razvijaju, osiguravači se prilagođavaju novim trendovima usmerenim na smanjenje rizika i jačanje dugoročne strateške pozicije. Uopšteno posmatrano, aktuelni ESG trendovi u sektoru osiguranja naglašavaju značaj etičkog poslovanja i organizacione odgovornosti, uz potrebu za dokazivim pokazateljima radi očuvanja poverenja zainteresovanih strana i obezbeđenja transparentnosti. Ključni trendovi uključuju:

- Upravljanje klimatskim rizicima: osiguravači unapređuju pristupe proceni i upravljanju klimatskim pretnjama, uključujući ekstremne vremenske nepogode, korišćenjem naprednih prediktivnih i analitičkih alata.
- Održive investicione prakse: primetan je rast ulaganja u projekte i portfelje usklađene sa ESG principima, naročito one koji doprinose ostvarivanju ciljeva klimatske neutralnosti.
- Regulatorno usklađivanje i izveštavanje: pooštreni regulatorni zahtevi podstiču osiguravače da sveobuhvatnije izveštavaju o ESG rizicima i uticajima, čime se jačaju transparentnost i poverenje (What is ESG in insurance and how can ESG risks impact strategy 2025).

Prema dostupnim podacima, 25% osiguravajućih društava širom sveta kao glavni izazov u unapređenju ESG strategija navodi tumačenje ESG-povezanih propisa i standarda. Slede neizvesnost u pogledu najefikasnijih načina primene ESG mera (17%) i poteškoće u usklađivanju ESG inicijativa sa očekivanjima klijenata (15%). Pored toga, 49% generalnih direktora osiguravajućih društava ističe da njihove organizacije trenutno nemaju kapacitet da izračunaju emisije gasova sa efektom staklene bašte (GHG), čak i u svetlu predloženih novih obaveza izveštavanja o klimatskim rizicima (ESG: A Growing Sense of Urgency 2022).

Integracija ESG rizika u industriju osiguranja od suštinskog je značaja za očuvanje konkurentnosti i otpornosti, naročito na tržištima u razvoju. Zaključno, kako bi se ovi izazovi efikasno prevazišli, osiguravači bi trebalo da daju prioritet razvoju jasnih i robusnih ESG pokazatelja, unaprede kvalitet podataka kroz strateška partnerstva i kontinuirano prate regulatorne promene radi potpune usklađenosti. Istovremeno, neophodno je prilagođavanje modela upravljanja rizicima i preuzimanja rizika ESG kriterijumima, uz jačanje interne ekspertize putem kontinuirane obuke zaposlenih. Unapređenje transparentnosti izveštavanja, proaktivna saradnja sa zainteresovanim stranama i usklađivanje investicionih strategija sa ESG principima dodatno će ojačati tržišnu poziciju i dugoročnu održivost osiguravajućih društava (Rovčanin i dr., n.d.).

3. ESG RIZICI U SRBIJI

Kao stručnjaci za procenu i upravljanje rizicima, osiguravači i reosiguravači, kao i industrija osiguranja u celini, imaju značajnu ulogu u unapređenju ESG principa. Pored finansijske sposobnosti da formiraju fondove namenjene smanjenju rizika za svoje klijente, oni su u mogućnosti da utiču i na širi društveni razvoj. Posebno je važno istaći da se sektor osiguranja u velikoj meri oslanja na kapital poverenja, koji se gradi tokom dugog vremenskog perioda, ali može biti ozbiljno ugrožen u veoma kratkom roku. Periodi krize, poput onog kojem trenutno svedočimo, pružaju osiguravačima priliku da pokažu stvarni sadržaj korporativne društvene odgovornosti. Istovremeno, osiguravači, kao institucionalni investitori, suočavaju se sa rizikom pada vrednosti kompanija u koje ulažu, naročito ukoliko te kompanije ne poštuju ESG standarde (Petrović-Tomić 2023). Stoga ulaganje u kvalitetne odnose sa klijentima i aktivno upravljanje reputacionim rizikom predstavljaju temeljne stubove održivog razvoja osiguravajućih društava (Khovrak 2020).

EIOPA je donela posebno mišljenje o održivosti u okviru režima Solventnost II, sa posebnim naglaskom na uticaje klimatskih promena. U tom mišljenju ističe se potreba da osiguravači procenjuju i testiraju svoju izloženost rizicima održivosti, imajući u vidu da će ovi rizici u budućnosti imati značajan uticaj na sektor osiguranja.

Jedan od ključnih izazova za učesnike finansijskog tržišta biće uspostavljanje adekvatnih sistema za prikupljanje i obradu ESG podataka, procenu ESG-povezanih rizika i primenu internih pravila i politika usklađenih sa ESG standardima. Nadzorna tela će istovremeno snositi povećanu odgovornost za pružanje jasnih smernica subjektima obuhvaćenim novim regulatornim okvirom, kako bi se obezbedila pravilna primena novih obaveza.

Postoji i zabrinutost da različiti segmenti finansijskog sektora mogu primenjivati divergentne pristupe integraciji standarda održivosti, što može dovesti do neujednačene prakse. Takva odstupanja često proizlaze iz nedovoljne upoznatosti sa obimnim i dinamično promenljivim ESG regulatornim materijalima, koji se kontinuirano dopunjuju usvajanjem novih standarda.

U kontekstu srpskog tržišta osiguranja, ESG rizici se pre svega ispoljavaju kroz nedovoljno razvijen regulatorni okvir i ograničenu dostupnost standardizovanih podataka neophodnih za procenu održivosti osiguranih subjekata. Iako su preduzeti određeni početni regulatorni koraci, poput uvođenja obaveza nefinansijskog izveštavanja za određena velika pravna lica kroz Zakon o računovodstvu, ova praksa ostaje metodološki neujednačena i još uvek nije usklađena sa zahtevima EU Taksonomije, što otežava sistematsku integraciju ESG faktora u procese preuzimanja rizika. Kao posledica toga, procena rizika povezanih sa održivošću u praksi je heterogena i često zasnovana na subjektivnim pokazateljima, što povećava verovatnoću pogrešne procene rizičnog profila i divergentnih pristupa među osiguravačima.

Istovremeno, kako osiguravači u Srbiji, slično onima u EU, deluju kao institucionalni investitori, nedostatak pouzdanih ESG indikatora utiče i na procenu investicionih rizika i na sagledavanje finansijskih implikacija ulaganja u kompanije koje ne poštuju standarde održivosti. Literatura stoga naglašava da dalji razvoj sektora osiguranja zahteva uspostavljanje adekvatnih sistema za prikupljanje i analizu ESG podataka, standardizaciju kriterijuma procene rizika održivosti i proaktivniju ulogu nadzornih organa u obezbeđivanju dosledne primene ESG politika u industriji osiguranja.

Integracija ESG principa u sektor osiguranja postaje sve izraženija, pri čemu osiguravači povećavaju broj stručnjaka posebno posvećenih izveštavanju o održivosti. Radi efikasne koordinacije sa korporativnim rukovodstvom, mnoga društva osnivaju ESG odbore koji uključuju i predstavnike na nivou uprave, što ukazuje da su ESG razmatranja postala sastavni deo strateškog planiranja i procesa donošenja odluka. Značajan broj osiguravača već je usvojio strategije dekarbonizacije i postavio merljive ciljeve za smanjenje klimatskih rizika, dok oni koji se još uvek nalaze u ranoj fazi razvoja takvih strategija beleže pozitivan napredak i iskazuju poverenje u svoju spremnost za buduće regulatorne i tržišne zahteve.

Uprkos vidljivom napretku, i dalje postoje trajni izazovi, naročito administrativno opterećenje povezano sa ESG izveštavanjem, ograničena dostupnost i kvalitet relevantnih podataka, kao i regulatorna fragmentacija između različitih jurisdikcija. Ipak, ekološka održivost i društveno odgovorno poslovanje sve se više prepoznaju kao temeljni elementi dugoročne operativne otpornosti i finansijskih performansi, čime se potvrđuje značaj kontinuirane primene ESG principa u tržištima osiguranja i reosiguranja (Racionalizacija i usklađivanje ESG izveštavanja, standarda i podataka 2024).

U Srbiji se integracija ESG rizika u sektor osiguranja razvija postepeno u širem kontekstu regulatorne tranzicije, pri čemu je glavni izazov nedovoljno razvijena i metodološki neujednačena praksa nefinansijskog izveštavanja. Iako osnovni pravni okvir postoji, pre svega kroz Zakon o računovodstvu, koji uvodi obaveze izveštavanja o održivosti za određene subjekte, on ne pruža jasne smernice u pogledu standarda, indikatora i metodologija za procenu ESG rizika, čime se ograničava praktična upotreba ovih podataka u procesima preuzimanja rizika i vrednovanja rizika. Istovremeno, sektor osiguranja je pod sve većim pritiskom da se uskladi sa evropskim regulatornim okvirom, naročito sa režimima Solventnost II, SFDR i EU Taksonomijom, koji zahtevaju kvantitativno merenje i upravljanje klimatskim i drugim rizicima održivosti. U praksi, nedostatak pouzdanih, standardizovanih i uporedivih ESG podataka dovodi do heterogenih modela preuzimanja rizika i otežava procenu dugoročne izloženosti portfelja rizicima održivosti. Shodno tome, dalji razvoj tržišta osiguranja u Srbiji zahtevaće jačanje institucionalnih kapaciteta za prikupljanje, obradu i verifikaciju ESG podataka, kao i proaktivniju ulogu nadzornih organa u harmonizaciji kriterijuma procene rizika i uspostavljanju konzistentnog okvira za izveštavanje o održivosti.

ZAKLJUČAK

Integracija ESG standarda u sektor osiguranja jasno pokazuje da su razmatranja održivosti prešla put od opcioničkih etičkih opredeljenja do elemenata od pravnog značaja u proceni izloženosti rizicima, korporativnom upravljanju i dugoročnoj finansijskoj stabilnosti. Kao što je u radu pokazano, osiguravajuća društva, kroz svoju dvostruku ulogu preuzimaoca rizika i institucionalnih investitora, zauzimaju strateški važnu poziciju u usmeravanju tokova kapitala i oblikovanju tržišnog ponašanja u skladu sa Ciljevima održivog razvoja Ujedinjenih nacija. Uključivanjem ekoloških, socijalnih i upravljačkih kriterijuma u procese preuzimanja rizika, investicione politike i interne strukture odlučivanja, osiguravači doprinose dekarbonizaciji privrede, jačanju mehanizama zaštite potrošača i socijalne sigurnosti, kao i promociji odgovornog korporativnog ponašanja. Ove mere učvršćuju ulogu sektora osiguranja ne samo kao finansijskog aktera, već i kao instrumenta javnog interesa i politike održivog razvoja.

Međutim, efikasnost integracije ESG standarda i dalje u velikoj meri zavisi od zrelosti regulatornog okvira i nivoa institucionalne harmonizacije. U Republici Srbiji, iako su preduzeti početni koraci, a naročito kroz uvođenje obaveza nefinansijskog izveštavanja i postepeno usklađivanje sa režimom Solventnost II, metodološka neujednačenost, nedovoljna standardizacija ESG indikatora i ograničena dostupnost uporedivih podataka o održivosti predstavljaju ključne izazove za potpunu implementaciju. Stoga je, de lege ferenda, neophodno dalje usklađivanje sa arhitekturom održivog finansiranja EU (uključujući SFDR, EU Taksonomiju i ojačane zahteve Solventnosti II u oblasti održivosti), uz istovremeno jačanje nadzorne uloge Narodne banke Srbije radi obezbeđivanja jedinstvene prakse procene ESG rizika. Uspostavljanje centralizovanih registara ESG podataka, usvajanje jasnih metodologija izveštavanja i izgradnja kapaciteta unutar osiguravajućih društava za modeliranje rizika zasnovanih na održivosti predstavljaju ključne korake ka operacionalizaciji ESG standarda na srpskom tržištu osiguranja. U tom smislu, kontinuirana integracija ESG principa nije samo regulatorna obaveza, već i strateški preduslov za očuvanje stabilnosti tržišta, institucionalne kredibilitnosti i značajan doprinos sektora osiguranja nacionalnim i globalnim ciljevima održivog razvoja.

LITERATURA

1. Rovčanin, Adnan, Abdić, Ademir, Abdić, Adem, Kanlić, Fahir. “ESG rizici u industriji osiguranja u BIH: šanse ili prijetnje?.” *Tranzicija*, No. 52 (2025): 1-19.
2. Allianz Research. *Global Insurance Market Outlook 2025*. Allianz Group, 2025. Accessed at https://www.allianz.com/content/dam/onemarketing/azcom/Allianz_com/economic-research/publications/specials/en/2025/may/2025-05-27-global-insurance-report.pdf
3. Corporate Finance Institute. *ESG (Environmental, Social & Governance)*. Accessed at <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/esg/esg-environmental-social-governance/>
4. ESG: A growing sense of urgency, 2022. Accessed at <https://www.pwc.com/us/en/industries/financial-services/library/esg-insurance-industry.html>
5. European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA). *Solvency II Overview*. Frankfurt: EIOPA. Accessed at https://www.eiopa.europa.eu/index_en
6. *Insurance Sector in Serbia – Report for 2024*. Belgrade: National Bank of Serbia, Accessed at https://www.nbs.rs/documents-eng/osiguranje/izvestaji/insurance_IV_2024.pdf
7. Khovrak, Inna. “Trust as a Basis of Sustainable Development of Insurance Companies.” *Problems and Perspectives in Management* 18, no. 2 (2020): 216–226.
8. Li, Ting Ting, Kai Wang, Toshiyuki Sueyoshi, and Derek D. Wang. “ESG: Research Progress and Future Prospects.” *Sustainability* 13, no. 21 (2021): 11663. <https://doi.org/10.3390/su132111663>.
9. Petrović Tomić, Nataša- “Održivo poslovanje – da li su ESG standardi stubovi otpornosti novog modela poslovanja?. *Bankarstvo*, br. 2-3 (2023): 202-221. <https://doi.org/10.5937/bankarstvo2303202P>
10. *Principles for Sustainable Insurance*. UNEP Finance Initiative. Geneva: United Nations, 2025. Accessed at <https://www.unepfi.org/insurance/insurance/>
11. Privredna komora Srbije. *Racionalizacija i usklađivanje ESG izveštavanja, standarda i podataka*. Beograd, 2024. Accessed <https://dunavre.rs/news/racionalizacija-i-usklađivanje-esg-izvestavanja-standarda-i-podataka/>
12. Sood, Varun, and Arda Özen. “ESG Integration under the EU Sustainable Finance Framework.” *Journal of Financial Regulation* 10, no. 2 (2024): 87–109.
13. XPRIMM Insurance Report. *Serbia Insurance Market Overview 2023*. Bucharest: XPRIMM Publications, 2023. Accessed <https://www.xpsgroup.com/news-views/insights-briefings/what-esg-insurance/>